

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **D.G. s r.o.**, so sídlom v B., IČO X., zastúpenej JUDr. E.K., advokátkou so sídlom v B., proti žalovanej **M.K.** bývajúcej v P., zastúpenej Advokátskou kanceláriou K. spol. s r.o. so sídlom v B., v mene a na účet ktorej koná JUDr. R.K. **o zaplatenie 13.941,45 € (420 000 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 4 C 148/2008, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. februára 2010 sp. zn. 16 Co 25/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. februára 2010, sp. zn. 16 Co 25/2010 a uznesenie Okresného súdu Brezno z 8. decembra 2009, č.k. 4C 148/2008- 83, vec vracia Okresnému súdu Brezno na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou doručenou súdu 9. mája 2008 sa žalobkyňa domáhala proti žalovanej zaplatenia 13 941,45 € (420 000 Sk) s úrokom z omeškania 14,5% ročne zo sumy 13 941,45 € od 7. mája 2008 do zaplatenia spolu s náhradou trovy konania. Okresný súd Brezno rozhodol platobným rozkazom 19.septembra 2008 č.k 1Ro 369/2008-25, voči ktorému podala žalovaná účinne odpor. Písomným podaním z 13. mája 2009 žalobkyňa požiadala súd o pripustenie zmeny návrhu (jeho rozšírenie) tak, že navrhla zaviazat' žalovanú na zaplatenie sumy 27 882,89 € s úrokom z omeškania 14,5% ročne zo sumy 13 941,45 € od 7. mája 2008 do zaplatenia, zo sumy 13 941,45 € od 12. mája 2009 do zaplatenia spolu s náhradou trovy konania.

Okresný súd Brezno uznesením z 8. decembra 2009 č.k. 4 C 148/2008-83 konanie o rozšírenom návrhu zastavil z dôvodu nesplnenia poplatkovej povinnosti za rozšírený návrh vo výške 836 € v zmysle výzvy súdu z 1. júna 2009 obsahujúcej poučenie o právnych následkoch spojených s jej nesplnením (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.

o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ďalej tiež zákon). Zároveň uviedol, že súd bude ďalej konať len o pôvodnom návrhu z 9. mája 2008.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 10. februára 2010 sp. zn. 16 Co 25/2010 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa. Vychádzal z tohto, že súdny poplatok za rozšírený návrh (836 €) bol žalobkyňou zaplatený 8. januára 2010 (čl. 188 spisu - položka denníka 04/5/10 z 13. januára 2010), t.j. po uplynutí zákonom stanovenej 15 dňovej odvolacej lehoty (po 5. januári 2010), ktorá žalobkyni svedčila proti uzneseniu o zastavení konania.

Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, navrhla zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu i rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že ich postupom jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že súdny poplatok za rozšírený návrh bol uhradený včas na pošte 5. januára 2010 formou peňažného poukazu typu „U“. S.P. je orgán, ktorý má povinnosť doručiť zaplatený poplatok súdu, v zmysle ustanovenia § 57 ods. 3 O.s.p. pre zachovanie posledného dňa lehoty nie je rozhodujúce, kedy bol poplatok pripísaný na účet súdu; k splneniu podmienok pre zastavenie konania o rozšírenej časti návrhu nedošlo.

Žalovaná nevyužila právo vyjadriť sa k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru

Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených možností, dovolanie podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal odvolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka tvrdí, že konanie pred súdmi oboch nižších stupňov je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ku ktorej došlo tým, že napriek zaplateniu súdneho poplatku za rozšírený návrh v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania proti uzneseniu súdu prvého stupňa o zastavení konania o rozšírenom návrhu nedošlo k jeho oprave autoremedúrou alebo v odvolacom konaní.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký (vadný) postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Ustálená súdna prax za odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) považuje situáciu, keď dôjde k zastaveniu konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa §10 ods.2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (viď R 50/97, Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp.zn.4 Cdo 70/93 z 30. júna 1993, tiež Ústavný súd Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 1/2000).

Opodstatnenosť zákonných dôvodov v právnej postupnosti (v právnej kauzalite) je rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní, či postup konajúcich súdov v danom prípade (o rozšírenom návrhu) zodpovedá zákonu a či výsledok konania je v medziach ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu.

Pokiaľ súdy svoj procesný postup v konaní o rozšírenom návrhu založili len na právnej kauzalite vychádzajúcej z § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, umožňujúcej im zastaviť súdne konanie o takomto predmete pre nesplnenie poplatkovej povinnosti, nepostupovali správne. V dôsledku uvedeného nesprávneho postupu preto žalobkyni odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Nesprávnosť ich postupu vyplýva z opomenutia právnych dôvodov vyplývajúcich z ustanovení § 95 O.s.p. a § 10 ods. 2 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb., z ktorých bolo potrebné vychádzať.

Podľa § 95 ods. 1, 2 O.s.p., navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene. Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Podľa § 10 ods. 2 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej.

Ostatne citovaná právna úprava (*expressis verbis*) neumožňuje súdu zastaviť konanie o rozšírenom návrhu pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak k rozšíreniu návrhu (žaloby) došlo potom, ako súd začal vo veci konať.

Podaním návrhu na začatie konania (žaloby) vzniká poplatníkovi poplatková povinnosť zo zákona (§ 5 ods. 1 zákona). Dôvodom je skutočnosť, že k podaniu žaloby zákon nevyžaduje súhlas súdu. Inak je tomu ale v prípade zmeny žaloby, o jej pripustení rozhoduje súd v zmysle § 95 O.s.p. Pokiaľ súd nerozhodne o návrhu na rozšírenie žaloby v zmysle § 95 O.s.p. v tom istom konaní nemá dôvod prihliadať na právne účinky spojené s nezaplatením súdneho poplatku za takúto žalobu. Ak súd rozšírenie žaloby nepripustí a rozhodne o vylúčení takéhoto návrhu na samostatné konanie, bez ďalšieho v pôvodnom konaní neskúma poplatkovo právny vzťah, keďže sa rozšírenou žalobou nezaobera. Ak by súd rozšírenie žaloby pripustil skôr, ako začne vo veci konať, je povinný vyzvať žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku a v prípade nerešpektovania výzvy môže postupovať v zmysle §10 ods. 1 zákona. Ak došlo k rozšíreniu žaloby (jej pripusteniu súdom) potom, ako už súd začal vo veci konať, nemožno konanie o takejto žalobe zastaviť (viď § 10 ods. 2 písm. c/ zákona); súd je povinný uznesením dorúbiť súdny poplatok za rozšírenie žaloby a vec prerokovať.

V prejednávanej veci súdne konanie začalo 9. mája 2008. Okresný súd Brezno 19. septembra 2008 vydal platobný rozkaz pod č.k. 1 Ro 369/2008, ktorý žalovaná napadla odporom. Návrhom doručeným súdu 13. mája 2009 žalobkyňa požiadala súd o pripustenie rozšírenia pôvodnej žaloby na peňažné plnenie zo sumy 13 941,45 € s príslušenstvom na sumu 27 882,89 € s príslušenstvom. Súd prvého stupňa po neúspešnej výzve na zaplatenie súdneho poplatku za „rozšírený návrh“ konanie o tomto návrhu zastavil. Odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že súdy doposiaľ nerozhodli o návrhu žalobkyne

na zmenu žaloby v zmysle § 95 O.s.p. Z uvedeného dôvodu je potrebné považovať procesný postup súdov (konanie i rozhodovanie) o právnych následkoch spojených s nesplnením poplatkovej povinnosti spojenej so zmeneným návrhom (rozšírením žaloby) za predčasný, nezodpovedajúci zákonu a teda nesprávny. Pred rozhodnutím o návrhu na rozšírenie žaloby (§95 O.s.p.) nemôže súd vydať výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, ani vydať rozhodnutie ukladajúce jeho zaplatenie, ani zastaviť konanie pre nezaplatenie poplatku za rozšírenú žalobu.

Treba tiež zdôrazniť, že pokiaľ by aj došlo k pripusteniu navrhovanej zmeny žaloby, je potrebné upriamiť pozornosť na zákonnú úpravu (viď § 10 ods. 2 písm. c/ zákona), ktorá neumožňuje zastaviť konanie o takejto žalobe, pretože v konaní už súd začal konať vo veci samej - vydaním platobného rozkazu (ZSP 27/1998, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 1997 sp.zn. Ndob 805/97). Splnenie poplatkovej povinnosti za rozšírenú žalobu možno nútene vymáhať na základe vykonateľného rozhodnutia o jej vyrubení súdom (§ 12 - § 14 zákona), pokiaľ ju už dovolateľ v celom rozsahu nesplnil, tak ako to uvádza v dovolaní.

Zistená procesná vada odnímajúca účastníkovi konania možnosť konať pres súdom (§237 písm. f/ O.s.p.) zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p.; pre rovnakú vadu zrušil tiež uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie o rozšírenej žalobe zastavené a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a odvolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. novembra 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta